

David Hutt - Việt Nam sắp không còn là trung tâm đầu tư của EU?

Is Vietnam running out of steam as an EU investment hub?

David Hutt

Nguồn:

<https://www.dw.com/en/is-vietnam-running-out-of-steam-as-a-european-investment-hub/a-66057267>

VNTB

03/7/2023

Vị thế trung tâm đầu tư sáng giá nhất châu Á của Việt Nam đang bị lung lay do tăng trưởng kinh tế chậm lại và tình trạng mất điện tại các khu công nghiệp.

Dường như không có gì có thể ngăn cản tốc độ tăng trưởng kinh tế của Việt Nam, với tốc độ trung bình hàng năm gần 6% từ năm 2010 đến năm 2022. Quốc gia này có tốc độ tăng trưởng cao nhất châu Á trong thời kỳ đại dịch COVID-19 năm 2020.

Nhưng Việt Nam bây giờ đang khò khè. Xuất khẩu trong 5 tháng đầu năm giảm 11,6% so với cùng kỳ năm 2022, trong khi xuất khẩu sang thị trường EU giảm 6,5%, theo dữ liệu của chính phủ công bố vào tháng 6.

So với cùng kỳ, sản lượng công nghiệp giảm 2%. Doanh số bán điện thoại thông minh ở nước ngoài, mặt hàng xuất khẩu lớn nhất của Việt Nam, giảm 16%. Tăng trưởng quý đầu tiên chỉ ở mức 3,3%.

Dự báo kinh tế Oxford gần đây đã cắt giảm dự báo tăng trưởng của Việt Nam từ 4,2 xuống 3%. Chính phủ Việt Nam kỳ vọng mức tăng trưởng là 6,5% — nhưng đã thấp hơn mức 8% đạt được trong năm ngoái.

Tiêu thụ trong nước cũng giảm. Thị trường bất động sản, vốn đang phình to về tín dụng, đang có vẻ không ổn định, mặc dù ngân hàng trung ương Việt Nam đã hạ lãi suất.

Mất điện ở phía bắc thậm chí đã ảnh hưởng đến hãng sản xuất đa quốc gia, như Samsung, hãng công nghệ Hàn Quốc là công ty lớn nhất tại Việt Nam.

Các tập đoàn kinh doanh nói với DW rằng cần phải có nguồn cung cấp năng lượng đáng tin cậy và liệu Hà Nội có thể đảm bảo điều đó hay không sẽ quyết định liệu Việt Nam có giữ được danh tiếng là trung tâm đầu tư của châu Á hay không.

Guido van Rooy, giám đốc điều hành của Hiệp hội Doanh nghiệp Hà Lan tại Việt Nam cho biết: “Việt Nam đang ở trong một tình thế khó khăn và các thành viên của chúng tôi chắc chắn đang chịu ảnh hưởng lớn, và điều này dẫn đến một số quyết định kinh doanh khó khăn”. Hà Lan là thành viên EU có đầu tư lớn nhất vào Việt Nam.

Gabor Fluit, Chủ tịch Phòng Thương mại Châu Âu (EuroCham) tại Việt Nam, có giọng điệu đáng lo ngại hơn.

Ông nói với DW: “Việt Nam đang đứng trước ngã ba đường và tương lai của họ vẫn chưa chắc chắn. Tình hình hiện tại có thể là một trở ngại tạm thời hoặc là dấu hiệu của những vấn đề sâu sắc hơn. Điều gì xảy ra trong những tháng và năm tới sẽ quyết định hướng đi của Việt Nam.”

Liên kết với chuỗi cung ứng toàn cầu

Suy thoái kinh tế tại các đối tác xuất khẩu của Việt Nam như châu Âu, Mỹ, và Trung Quốc đang kéo sản lượng công nghiệp đi xuống. Thương mại EU-Việt Nam đã tăng 5,1% trong năm ngoái, lên khoảng 69,7 tỷ euro (76,3 tỷ USD), trong khi xuất khẩu của Việt Nam sang các thị trường EU tăng hơn 10 lần.

Theo dữ liệu của Ngân hàng Thế giới, xuất khẩu hàng hóa và dịch vụ hiện chiếm hơn 90% nền kinh tế Việt Nam, tăng từ khoảng 2/3 một thập niên trước.

Lạm phát, hiện ở mức khoảng 2,4%, đang làm suy yếu tiêu dùng trong nước và lãi suất giảm.

Nhiều vấn đề mang tính hệ thống hơn cũng đang diễn ra. Cơ sở hạ tầng quan trọng, đặc biệt là sản xuất năng lượng và vận tải, hiện đang có dấu hiệu không được đầu tư trong nhiều năm nay.

Đồng thời, chiến dịch chống tham nhũng “đốt lò” của Đảng Cộng sản cầm quyền đang bắt đầu cho thấy đã làm sút mẻ hoạt động kinh tế như thế nào.

Chiến dịch tham nhũng đã khiến nhiều người đau đầu, trong đó có ông Nguyễn Xuân Phúc đã chính thức từ chức chủ tịch nước vào đầu năm nay vì những “sai phạm” của cấp dưới.

Nhưng các doanh nghiệp đang bị các quy định quá mức cản trở, các nhà phân tích nói. Và chính quyền địa phương do sợ bị cấp trên buộc tội quản lý ngân sách nhà nước yếu kém, nên họ đang thắt chặt hầu bao và soi mói các giấy phép kinh doanh mới.

Việt Nam có ‘tiềm năng rất cao’

Marco Förster, trưởng bộ phận tư vấn ASEAN tại công ty tư vấn Dezan Shira & Associates, cho biết điều quan trọng cần nhớ là các nền kinh tế luôn “theo chu kỳ”.

Ông nói: “Không có gì lạ khi thấy các giai đoạn tăng trưởng chậm hơn. “Bất chấp những khó khăn hiện tại, Việt Nam được dự đoán sẽ có tốc độ tăng trưởng kinh tế nhanh trong trung hạn nhờ vị thế mới nổi là một trung tâm sản xuất hàng đầu ở Đông Nam Á, dân số có trình độ học vấn cao và vốn đầu tư tăng,” Förster nói thêm.

Ngân hàng HSBC tuần trước dự báo kinh tế Việt Nam sẽ phục hồi trong quý cuối năm và có thể kết thúc năm 2023 với mức tăng trưởng 5%.

Theo cơ quan xếp hạng tín dụng Hoa Kỳ S&P Global Ratings, Việt Nam vẫn có một lực lượng lao động trẻ, ngày càng có trình độ học vấn cao và có tính cạnh tranh cao – đây là sức hút chính đối với các nhà đầu tư nước ngoài.

“Triển vọng ổn định phản ánh kỳ vọng của chúng tôi rằng nền kinh tế Việt Nam sẽ phục hồi trong 24 tháng tới khi nhu cầu toàn cầu tăng lên và đất nước dần giải quyết những thách thức trong nước”, theo báo cáo của S&P được công bố vào tuần trước.

Hồi tháng 5, Thủ tướng Phạm Minh Chính đã thông báo về việc triển khai kế hoạch phát triển năng lực lớn để bắt đầu than đá.

Triển vọng dài hạn của Việt Nam “vẫn còn rất nhiều tiềm năng, và đó là lý do tại sao trong tương lai gần, tôi không nghĩ rằng bất kỳ doanh nghiệp nào sẽ bỏ cuộc và sẽ tiếp tục tìm kiếm các giải pháp để giảm thiểu những thách thức trong ngắn hạn,” Van Rooy thuộc Hiệp hội Doanh nghiệp Hà Lan tại Việt Nam cho biết.

Trong cái rủi có cái may?

Một nhà ngoại giao cấp cao nước ngoài giấu tên nói với DW rằng sự sụt giảm kinh tế của Việt Nam là hồi chuông cảnh tỉnh cho Đảng Cộng sản cầm quyền và là dấu hiệu cho thấy đất nước cần phải tiến hành cải cách kinh tế nhanh hơn.

Nhà ngoại giao này cho rằng có lẽ một số thành viên của Bộ Chính trị, cơ quan cao nhất của Đảng Cộng sản Việt Nam, đã quá tin tưởng vào tăng trưởng kinh tế đến mức họ nghĩ rằng họ có thể can thiệp vào công việc kinh doanh và bỏ qua sự biến động của thị trường.

Đó có thể là một ẩn ý về chiến dịch chống tham nhũng của Đảng Cộng sản, vốn đã thanh trừng nhiều đảng viên cấp cao vốn được cho là ủng hộ cải cách và được cộng đồng doanh nghiệp tin tưởng.

Một số nhà đầu tư châu Âu cho rằng, do suy thoái kinh tế, chính phủ Việt Nam giờ đây sẽ phải đưa ra nhiều ưu đãi hơn cho các doanh nghiệp. Ông Van Rooy suy đoán rằng Việt Nam có thể hạ thấp thuế suất thuế trị giá gia tăng VAT hoặc cải cách luật mua đất, một trở ngại lớn đối với các nhà đầu tư nước ngoài.

“Giải quyết tình trạng thiếu điện mà các thành viên EuroCham trên toàn quốc đang phải đối mặt cũng là một vấn đề không thể thương lượng,” chủ tịch cơ quan thương mại Fluit cho biết. Ông nói thêm: “Các nhà sản xuất chắc chắn không thể đáp ứng nhu cầu nếu không có nguồn cung cấp năng lượng đáng tin cậy. Nếu Việt Nam không cung cấp được nguồn năng lượng ổn định, nhà đầu tư nước ngoài có thể sẽ đi nơi khác”.

“Do đó, chính phủ nhất thiết phải tìm ra các giải pháp chính sách táo bạo đồng thời xem xét bối cảnh lớn hơn với kinh tế thế giới” ông nói.

Phản ứng của chính phủ sẽ định hình nền kinh tế của Việt Nam trong nhiều năm tới. “Cộng đồng doanh nghiệp châu Âu háo hức chờ đợi các bước tiếp theo của họ,” Fluit nói.

<https://vietnamthoibao.org>